

Briselē, 12.9.2018
COM(2018) 639 final

2018/0332 (COD)

Priekšlikums

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,
ar ko pārtrauc sezonālo laika maiņu un atceļ Direktīvu 2000/84/EK**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2018) 406 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

ES vasaras laika režīms nozīmē, ka divas reizes gadā pulkstenrādītāji tiek pagriezti, lai pielāgotos sezonālām dienas garuma pārmaiņām un noteiktā laikposmā iespējami efektīvāk izmantotu dienasgaismu. Marta pēdējās svētdienas rītā pulkstenrādītājus pagriež par vienu stundu uz priekšu, bet oktobra pēdējās svētdienas rītā — par vienu stundu atpakaļ, tā atgriežoties pie standarta laika.

Līdz šim dalībvalstis izvēlējušās veikt pāreju uz vasaras laiku vēsturisku iemeslu dēļ. Šādu kārtību Pirmā pasaules kara laikā sākotnēji ieviesa Vācija un Francija, lai taupītu ogles, jo īpaši tās, ko izmantoja apgaismošanas vajadzībām. Lielbritānija, lielākā daļa tās sabiedroto un daudzas neitrālas Eiropas valstis sekoja šim piemēram visu kara laiku. Pēc abu pasaules karu beigām daudzas Eiropas valstis atteicās no sezonālās laika pielāgošanas. Mūsdienu pāreja uz vasaras laiku sākās 20. gs. 70. gados, to aizsāka Itālija (1966. gadā) un Grieķija (1971. gadā). Apvienotā Karaliste un Īrija 1968. gadā pāreju uz vasaras laika režīmu atcēla, lai saskaņotu savus noteikumus ar pārējām Eiropas valstīm, bet 1972. gadā atkal to atjaunoja. Kā iemeslu minot enerģijas ietaupījumus, 1974. gadā pāreju uz vasaras laiku sāka Spānija un 1976. gadā — Francija. Laikposmā no 1976. līdz 1981. gadam 10 ES dalībvalstis ieviesa vasaras laika režīmu, galvenokārt tāpēc, lai saskaņotu noteikumus ar kaimiņvalstīm.

Starptautiski pielāgošanos vasaras laika režīmam īsteno aptuveni 60 valstis, ieskaitot Ziemeļameriku un Okeāniju. Tomēr arvien lielāks skaits ES kaimiņvalstu vai tirdzniecības partneru ir izvēlējušies nepiemērot vai pārtraukt vasaras laika režīmu, piemēram, Islande, Ķīna (kopš 1991. gada), Krievija (kopš 2011. gada), Baltkrievija (kopš 2011. gada) un Turcija (kopš 2016. gada).

ES tiesību akti par noteikumiem attiecībā uz vasaras laiku pirmo reizi tika ieviesti 1980. gadā¹; to mērķis bija vienādot dalībvalstu atšķirīgo spēkā esošo praksi un termiņus attiecībā uz vasaras laika režīmu, tā nodrošinot, ka vienotajā tirgū ir saskaņota pieeja laika maiņai. Kopš 2001. gada Eiropas Savienībā pāreju uz vasaras laiku reglamentē Direktīva 2000/84/EK² (“Vasaras laika direktīva”), kurā visām dalībvalstīm noteikts pienākums marta pēdējā svētdienā pāriet uz vasaras laika režīmu un oktobra pēdējā svētdienā atgriezties pie sava standarta (jeb “ziemas”) laika.

Paralēli un neatkarīgi no ES noteikumiem par vasaras laika režīmu dalībvalstu teritorijas Eiropas kontinentā ir sagrupētas trīs dažādās laika zonās jeb standarta laika joslās. Lēmumu par standarta laiku katra dalībvalsts pieņem individuāli attiecībā uz visu tās teritoriju vai konkrētām teritorijas daļām³.

¹ OV L 205, 7.8.1980., 17. lpp.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/84/EK par noteikumiem attiecībā uz vasaras laiku, OV L 31, 2.2.2001.

³ Eiropas kontinentā esošo dalībvalstu teritorijās patlaban ir spēkā trīs dažādas laika zonas: Rietumeiropas jeb koordinētais universālais laiks (GMT), Centrāleiropas laiks (GMT+1) un Austrumeiropas laiks (GMT+2). Astoņas Savienības dalībvalstis (Bulgārija, Grieķija, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Rumānija un Somija) par savu standarta laiku izmanto GMT+2; 17 dalībvalstīs (Austrija, Beļģija, Čehija, Dānija, Francija, Horvātija, Itālija, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Polija, Slovākija, Slovēnija, Spānija, Ungārija, Vācija un Zviedrija) izmanto GMT+1 laiku, bet trijās dalībvalstīs (Īrijā, Portugālē un Apvienotajā Karalistē) ir spēkā koordinētais universālais laiks — GMT). Īpaši pasākumi ir spēkā attiecībā uz Azoru salām un Kanāriju salām.

To, vai laika režīma maiņa divas reizes gadā ir lietderīga, arvien biežāk apšaubā gan iedzīvotāji, gan Eiropas Parlaments, gan arvien lielāks skaits dalībvalstu. Tāpēc Komisija ir izanalizējusi pieejamos pierādījumus, kuri norāda, ka svarīgi ir, lai šajā jomā eksistētu saskaņoti Savienības noteikumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu pienācīgu iekšējā tirgus darbību. Šādu pieeju atbalsta arī Eiropas Parlaments⁴, kā arī citas ieinteresētās personas (piem., transporta nozare). Komisija arī rīkoja sabiedrisku apspriešanu, kurā tika saņemti aptuveni 4,6 miljoni atbilžu, no tām 84 % atbalstīja, ka līdzšinējā kārtība, kad divas reizes gadā tiek pagriezti pulksteņrādītāji, tiek pārtraukta, bet 16 % vēlējās esošo kārtību saglabāt. Turklāt šo jautājumu apspriešanai nesējās Padomes sanāksmēs 2018. gada jūnijā un 2017. gada decembrī izvirzīja transporta ministri, un vairākas dalībvalstis ir paudušas, ka vēlētos izbeigt esošos noteikumus par pāreju uz vasaras laiku.

Ņemot vērā minētos faktus, Komisija uzskata par nepieciešamu arī turpmāk nodrošināt pienācīgu iekšējā tirgus darbību, visās dalībvalstīs piemērojot saskaņotu shēmu, tomēr arī ņemot vērā iepriekš aprakstīto notikumu attīstību. Līdz ar to Komisija ierosina Savienībā pārtraukt sezonālu pāreju uz vasaras laiku, vienlaikus nodrošinot, ka dalībvalstis saglabā kompetenci lemt par savu standarta laiku, konkrētāk to, vai par savu pastāvīgo standarta laiku noteikt esošo vasaras laika režīmu vai arī pastāvīgi piemērot esošo standarta (ziemas) laiku.

- **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šis priekšlikums, kas paredz pārtraukt laika režīma maiņu divas reizes gadā, vienlaikus paredz arī atcelt Direktīvu 2000/84/EK.

- **Atbilstība pārējiem Savienības politikas virzieniem**

Pierādījumi liecina, ka iekšējā tirgus sekmīgai darbībai vajadzīga saskaņota pieeja šajā jomā. Ar šo priekšlikumu visās dalībvalstīs atceļot laika režīma maiņu divas reizes gadā, tiks saglabāti vienoti noteikumi šajā jomā, kas ir būtiski pienācīgai Savienības iekšējā tirgus darbībai.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Šā priekšlikuma mērķis ir nodrošināt pienācīgu iekšējā tirgus darbību. Tādējādi atbilstīgs juridiskais pamats ir LESD 114. pants. Minētais pants ir arī Direktīvas 2000/84/EK juridiskais pamats.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Kā liecina pierādījumi, ir svarīgi, lai šajā jomā pastāvētu Savienības noteikumi, kas nodrošina netraucētu iekšējā tirgus darbību. Ņemot vērā, ka arvien biežāk tiek apšaubīts, vai pāreja uz vasaras laiku ir lietderīga, vienīgā pieejamā alternatīva, kas arī turpmāk nodrošinātu saskaņotu pieeju, ir koordinēti pārtraukt pulksteņrādītāju pagriešanu divas reizes gadā, kā to paredz šis priekšlikums. Tāpēc, lai arī turpmāk nodrošinātu saskaņotu pieeju, Komisija ierosina pārtraukt sezonālo pulksteņrādītāju pagriešanu Savienībā, vienlaikus visām dalībvalstīm saglabājot tiesības lemt par savu standarta laiku, proti, to, vai standarta laiku mainīt, pagriežot pulksteņrādītājus stundu uz priekšu un tādējādi par pastāvīgo standarta laiku nosakot esošo vasaras laiku, vai arī par pastāvīgo par standarta laiku noteikt līdzšinējo standarta (tā saucamo “ziemas”) laiku.

⁴ EP 2018. gada 8. februāra rezolūcija: B8-0070/2018 / P8_TA-PROVE(2018)0043.

- **Proporcionalitāte**

Komisijas priekšlikumā ir ievērots proporcionalitātes princips, jo priekšlikums paredz vienīgi tādus pasākumus, kas vajadzīgi, lai sasniegtu mērķi nodrošināt pienācīgu iekšējā tirgus darbību saistībā ar laika režīmu. Šajā nolūkā priekšlikums paredz saskaņotus noteikumus par laika režīmu Savienībā, tomēr saglabā dalībvalstīm tiesības lemt, vai par standarta laiku noteikt esošo vasaras vai ziemas laiku. Priekšlikums neietekmē dalībvalstu tiesības lemt par standarta laiku vai laikiem, ko tās piemēro savā jurisdikcijā esošajās teritorijās.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Ņemot vērā, ka dalībvalstis saglabā tiesības izvēlēties savu standarta laiku vai laikus — proti, 2019. gadā tām būs jāizvēlas, vai par pastāvīgo standarta laiku noteikt vasaras vai ziemas laiku —, kā arī to, ka šajā nolūkā būs nepieciešams pieņemt valsts tiesību aktus, piemērotākais juridiskais instruments šā priekšlikuma īstenošanai ir direktīva.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APsiEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Ex-post izvērtējumi/spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude**

Gadu gaitā ir veikti vairāki pētījumi attiecībā uz ES noteikumiem par pāreju uz vasaras laiku. Starp tiem ir dažādi pētījumi un ziņojumi, ko sagatavojuši Komisija vai kas sagatavoti pēc tās pasūtījuma: piemēram, 1999. gadā veikta pārbaude par to, kā ES noteikumi par pāreju uz vasaras laiku ietekmē galvenās ekonomikas nozares, kā arī veselību un brīvo laiku⁵, 2007. gadā tapis Komisijas paziņojums par Vasaras laika direktīvas ietekmi⁶, un 2014. gadā veikts pētījums par iespējamām sekām, ko varētu radīt nesaskaņota vasaras laika režīma piemērošana Eiropas Savienībā⁷. 2016. gada februārī Vācijas Bundestāgs publicēja ziņojumu par ietekmi, ko rada pāreja uz vasaras laiku⁸, un 2017. gada oktobrī Eiropas Parlamenta Izpētes dienests publicēja ziņojumu, kurā bija apkopoti jaunākie pieejamie pierādījumi par vasaras laika režīmu⁹.

Kas attiecas uz ietekmi, ko rada pāreja uz vasaras laiku, iepriekš minētajos ziņojumos izmantotie pierādījumi ļauj izdarīt turpmāk minētos secinājumus.

- Iekšējais tirgus: esošajos apstākļos pierādījumi ir pārliecinoši attiecībā uz vienu apgalvojumu — savstarpēji nekoordinētu laika pārmaiņu atļaušana dalībvalstīs kaitētu iekšējā tirgus darbībai, proti, pārrobežu tirdzniecības izmaksas paaugstinātos,

⁵ Reincke un van den Broek, *Research voor Beleid*, “Summertime, In-depth investigation into the effects of summer-time clock arrangements in the European Union”, 1999. gads (pētījums veikts Eiropas Komisijas vajadzībām).

⁶ Komisijas paziņojums atbilstīgi 5. pantam Direktīvā 2000/84/EK par noteikumiem attiecībā uz vasaras laiku, COM(2007)739 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0739&from=EN>.

⁷ ICF International, [“The application of summertime in Europe: a report to the European Commission Directorate-General for Mobility and Transport \(DG MOVE\)”, 2014. gada septembris](https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/facts-fundings/studies/doc/2014-09-19-the-application-of-summertime-in-europe.pdf), <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/facts-fundings/studies/doc/2014-09-19-the-application-of-summertime-in-europe.pdf>.

⁸ Cavaziel un Revermann, [“Bilanz der Sommerzeit: Endbericht zum TA-Projekt TAB”, Vācijas Bundestāga Tehnoloģiju novērtēšanas biroja ziņojums Nr. 165, 2016. gada februāris](http://www.tab-beim-bundestag.de/de/untersuchungen/u20100.html), <http://www.tab-beim-bundestag.de/de/untersuchungen/u20100.html>.

⁹ Eiropas Parlamenta Izpētes dienests, “EU summer-time arrangements under Directive 2000/84/EC: [Ex-post impact assessment](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU%282017%29611006)”, 2017. gada oktobris, http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU%282017%29611006.

transporta, komunikāciju un ceļošanas nozarē rastos neērtības un būtu iespējami traucējumi, kā arī pazeminātos produktivitāte iekšējā preču un pakalpojumu tirgū.

- Enerģētika: lai gan enerģijas ietaupījumi bija viens no galvenajiem argumentiem par labu pašreizējai pārejai uz vasaras laiku, pētījumi liecina, ka šīs pārejas nodrošinātais vispārējais ietaupījums ir maznozīmīgs. Tomēr rezultāti atšķiras atkarībā no citiem faktoriem, piemēram, ģeogrāfiskās atrašanās vietas. Turpmāk uzskaitīti daži no dalībvalstu paziņotajiem piemēriem.
 - 2016. gadā Itālijas uzņēmums “TSO Terna” ziņoja, ka vasaras laika režīma radītais ikgadējais enerģijas ietaupījums Itālijā bija aptuveni 580 GWh (~0,2 % no elektroenerģijas patēriņa gadā), kas gadā rada aptuveni 94,5 miljonu euro ietaupījumu¹⁰.
 - 2010. gadā Francijas aģentūra *ADEME (Agence de l'Environnement et de la Maitrise de l'Energie)* minēja aplēsi, ka ar apgaismošanu saistītais ietaupījums veido aptuveni 440 GWh (~0,1 % no elektroenerģijas patēriņa gadā) un ka, iespējams, ir neliels ar apkuri saistīts ietaupījums. 1995. gadā *EDF* aplēstie ietaupījumi bija aptuveni 1200 GWh, tomēr jaunākie aplēstie dati ir tuvāki 2010. gadā paziņotajiem rezultātiem¹¹.
 - 2015. gadā Vācijas Ūdens un enerģētikas ražošanas nozaru apvienība (*BDEW*) paziņoja, ka Vācijas ietaupījumi kļuvuši maznozīmīgi, jo apgaismošanai patērētā enerģija tagad veido vien aptuveni 8 % no kopējā enerģijas patēriņa, savukārt atpūtas vajadzībām patērētais enerģijas apjoms ir palielinājies¹².
 - Spānijas Diversifikācijas un enerģijas taupīšanas institūts (*IDAE*) ziņoja, ka pāreja uz vasaras laiku 2015. gadā ļāva ietaupīt 5 % no kopējās apgaismošanai patērētās elektroenerģijas, kas naudas izteiksmē ir 300 miljonu euro ietaupījums gadā¹³.
 - Komisijas pasūtītajā 2014. gada pētījumā tika konstatēts, ka pāreja uz vasaras laiku rada administratīva rakstura problēmas gāzes operatoriem, kad tie pie pārvades sistēmas operatoriem rezervē cauruļvada jaudas¹⁴.

Jaunu apgaismošanas tehnoloģiju ieviešana (un viedas mērierīces, programmēšanas iekārtas utt.) ir samazinājusi enerģijas ietaupījuma potenciālu, ko radīja pāreja uz vasaras laiku.

- Veselība: daži pētījumi norāda, ka pāreja uz vasaras laiku varētu radīt pozitīvu ietekmi saistībā ar ilgāku brīvā laika pavadīšanu ārā. No otras puses, ir pieejami hronobioloģiskas izpētes secinājumi, kas liecina, ka ietekme uz cilvēka bioritmu varētu būt daudz būtiskāka, nekā sākotnēji tika uzskatīts. Piemēram, Vācijas

¹⁰ *Barbarulo, Eliana*, “Terna: con ora legale risparmio energetico pari a 94,5 mln di euro”, 26.3.2016., <http://www.ambientequotidiano.it/2016/03/26/ora-legale-risparmio-energetico/>.

¹¹ *ADEME*, “Changement d’heure: quels impacts?”, 23.10.2014., <http://www.presse.ademe.fr/2014/10/les-impacts-du-changement-dheure.html>.

¹² Prezentācija “Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft”, ar kuru 2015. gada 23.maijā Eiropas Parlamentā *JURI, ITRE* un *TRAN* komiteju atklātā uzklaušanās “Laiks atgriezties pie diskusijas par pāreju uz vasaras laiku” uzstājās *Michael Wunnerlich*.

¹³ *Instituto para la Diversificación y Ahorro de la Energía*, “La madrugada del domingo, 25 de octubre, finaliza la “Hora de Verano””, 2015. gada oktobris, <http://www.idae.es/index.Php/id.327/mod.noticias/mem.detalle>.

¹⁴ *ICF International*, “The application of summertime in Europe: a report to the European Commission Directorate-General for Mobility and Transport (DG MOVE)”, 2014. gada septembris,

Bundestāga 2016. gada ziņojumā minēti konstatējumi, kas norāda, ka cilvēka bioloģiskais ritms pulksteņa pagriešanai pavasarī pielāgojas sliktāk, nekā sākotnēji tika uzskatīts, un dažu hronotipu cilvēkiem vajadzīgas pat vairākas nedēļas, lai pielāgotos, savukārt pielāgošanās pulksteņa pagriešanai rudenī noris vieglāk. Tomēr joprojām nav pārliecinošu pierādījumu par kopējo ietekmi uz veselību (t.i., pieņemtās pozitīvās un negatīvās ietekmes starpību).

- Ceļu satiksmes drošība: nav iegūti pārliecinoši pierādījumi par to, kā pāreja uz vasaras laiku ietekmē ceļu satiksmes negadījumu statistiku. Daži pētījumi atklāj, ka nepietiekama izgulēšanās, kas saistīta ar pulksteņrādītāju pagriešanu uz priekšu pavasarī, varētu palielināt satiksmes negadījumu risku. Tomēr kopumā pārejas uz vasaras laiku ietekmi ir grūti tieši sasaistīt ar ceļu satiksmes negadījumu rādītājiem atšķirībā no citiem satiksmes negadījumus ietekmējošiem faktoriem.
- Lauksaimniecība: pāreja uz vasaras laiku rada bažas par dzīvnieku bioritma traucēšanu, turklāt, mainot laika režīmu, nākas mainīt arī slaukšanas un barošanas grafikus. Tomēr šķiet, ka modernu iekārtu, mākslīgā apgaismojuma un automatizētu tehnoloģiju izmantošanas rezultātā šīs neērtības pakāpeniski izzūd.
- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

No 2018. gada 4. jūlija līdz 16. augustam Komisija rīkoja sabiedrisku apspriešanu, lai apkopotu Eiropas iedzīvotāju, ieinteresēto personu un dalībvalstu viedokļus par ES vasaras laika režīmu, kas noteikts ar Direktīvu 2000/84/EK, un apzinātu iespējas šo kārtību mainīt, piemēram, atceļot pulksteņrādītāju pagriešanu divas reizes gadā.

Lai gan apspriešanas periods bija īsāks nekā standarta 12 nedēļu periods, tika saņemti 4,6 miljoni atbilžu, no kurām 99 % sniedza iedzīvotāji. Atbildes tika saņemtas no visām dalībvalstīm, taču līdzdalības radītāji bija dažādi — visvairāk atbilžu tika saņemts no Vācijas, Austrijas un Luksemburgas, aktīvi atbildēja arī Somijas, Igaunijas un Kipras iedzīvotāji. 84 % no visiem respondentiem pāreju uz vasaras laiku vēlētos atcelt, bet 16 % — saglabāt. Sagrupējot sniegtās atbildes pēc dalībvalstīm, redzams, ka iedzīvotāji un ieinteresētās personas visās dalībvalstīs kopumā atbalsta iespēju atcelt pāreju uz vasaras laiku, izņemot Grieķiju un Kipru, kurās nedaudz vairāk respondentu dotu priekšroku esošās kārtības saglabāšanai; no Maltes saņemtās atbildes sadalījās aptuveni puse uz pusi. Arī publisko iestāžu kategorijā vairākums norādīja, ka vēlētos pārtraukt pulksteņrādītāju pagriešanu divas reizes gadā. Galvenais iemesls, kāpēc respondenti vēlas izbeigt pašreizējo sistēmu, ir cilvēku veselība, kā arī tas, ka nav būtiska enerģijas ietaupījuma.

Plašāka informācija par sabiedrisko apspriešanu attiecībā uz ES vasaras laika režīmu pieejama pievienotajā ziņojumā par apspriešanas rezultātiem¹⁵.

- **Ietekmes novērtējums**

Mērķis, kāpēc šajā jomā pieņemt ES līmeņa tiesību aktus, ir saskaņot dalībvalstu praksi un atšķirīgos grafikus attiecībā uz pāreju uz vasaras laiku. 1975. gada paziņojumā¹⁶ Komisija pirmo reizi minēja nelabvēlīgo ietekmi, ko valstu atšķirīgā prakse attiecībā uz pāreju uz vasaras laiku rada iekšējam tirgum — pārrobežu transportam, sakaru nozarei un tirdzniecībai. Pēc Komisijas pasūtījuma veiktais 2014. gada *ICF* pētījums pārbaudīja (hipotētisko) ietekmi, ko radītu nesaskaņota vasaras laika sistēmu piemērošana, jo īpaši ietekmi uz iekšējā tirgus

¹⁵ SWD (2018) 406.

¹⁶ Eiropas Komisija "Introduction of summer time in the Community", COM(75)319, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1508082547523&uri=CELEX:51975DC0319>.

darbību, uzņēmumiem un iedzīvotājiem, un secināja, ka asinhroni pasākumi radītu lielākas izmaksas un neērtības, kā arī zemāku ražīgumu iekšējā preču un pakalpojumu tirgū.

Arī citi pētījumi¹⁷ liecina, ka saskaņota pieeja rada ieguvumus iekšējam tirgum, bet saskaņotas pieejas trūkums — tirgus fragmentācijas risku. Attiecībā uz citām jomām pierādījumi liecina vai nu par maznozīmīgu ietekmi, ko rada pāreja uz vasaras laika režīmu (piem., salīdzinoši mazi enerģijas ietaupījumi), vai arī šie pierādījumi nav pārliecinoši (piem., vispārējā ietekme uz veselību un ceļu satiksmes drošību).

2018. gada februārī Eiropas Parlaments pieņēma rezolūciju, kurā lūdza Komisiju veikt direktīvas novērtējumu un vajadzības gadījumā izstrādāt priekšlikumu tās pārskatīšanai. Tajā pašā laikā rezolūcijā apstiprināts, ka “ir ārkārtīgi svarīgi saglabāt vienotu ES laika režīmu pat pēc tam, kad tiktu izbeigta pulksteņa rādītāju pagriešana divas reizes gadā”.

Komisijas novērtējums liecina, ka, lai nodrošinātu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, šajā jomā ir būtiski arī turpmāk saglabāt vienotus noteikumus. Galvenās politiskās alternatīvas, ar ko varētu nodrošināt šādu saskaņotu režīmu, ir: 1) saglabāt ES noteikumus par pāreju uz vasaras laiku, kā noteikts Direktīvā 2000/84/EK, vai 2) visās dalībvalstīs izbeigt laika režīma maiņu divas reizes gadā. Šāds lēmums neietekmētu laika zonu, kuras izvēle arī turpmāk paliktu katras dalībvalsts kompetencē, proti, dalībvalsts par pastāvīgo standarta laiku varētu noteikt pašreizējo vasaras laiku (tas nozīmētu standarta laika maiņu) vai pastāvīgi saglabāt tā saucamo “ziemas laiku” (kas ir vienāds ar pašreizējo standarta laiku).

Komisija uzskata, ka būtu jārikojas bez kavēšanās, lai arī turpmāk nodrošinātu pienācīgu iekšējā tirgus darbību, tomēr vienlaikus ņemtu vērā jaunāko notikumu attīstību un nepieļautu potenciāli nozīmīgus iekšējā tirgus traucējumus.

Balstoties uz iepriekš minētajiem pierādījumiem, kas pieejami par ES vasaras laika režīma ietekmi, var secināt, ka arī turpmāk iekšējā tirgus darbībai izdevīgākais risinājums ir pastāvīgs saskaņots režīms, visām dalībvalstīm izbeidzot sezonālo laika maiņu divas reizes gadā. Pierādījumi par ietekmi uz citām jomām ir nepārliecinoši, tiem ir tendence atšķirties atkarībā no ģeogrāfiskās atrašanās vietas un no tā, vai dalībvalstis par standarta pastāvīgo laiku izvēlas noteikt ziemas vai vasaras laika režīmu.

Kā minēts iepriekš, standarta laika izvēle ir katras dalībvalsts kompetencē — tās par pastāvīgo laiku var pieņemt esošo vasaras vai ziemas laika režīmu. Tāpēc šīs izvēles ietekme ir rūpīgi jāizvērtē valsts līmenī. Kopējā ietekme, visticamāk, atšķirsies atkarībā no katras dalībvalsts ģeogrāfiskā stāvokļa: ziemeļu dalībvalstis sezonāli izjūt ļoti lielas atšķirības attiecībā uz dienasgaismu. Minētajās valstīs raksturīgas tumšas ziemas ar īsu dienasgaismas periodu un gaišas vasaras ar īsām naktīm. Dienvidos esošās dalībvalstis minētās atšķirības tik krasi neizjūt, jo dienas un nakts garums sezonāli īpaši neatšķiras. Liela nozīme ir arī valsts atrašanās vietai savas laika zonas ietvaros. Jo tuvāk laika zonas rietumu robežai valsts atrodas, jo vēlāk vērojams saullēkts un saulriets, turpretī laika zonas austrumu robežas tuvumā rīti būs gaišāki un saule norietēs agrāk¹⁸.

Izmaiņas sistēmā radīs arī ar pāreju saistītas izmaksas. Lai gan sezonālās laika maiņas radītās izmaksas izzudīs, ir jāreķinās, ka jaunā laika režīma (bez sezonālas pulksteņrādītāju pagriešanas) ieviešana arī radīs izmaksas. Būs jāpārprogrammē un jākonfigurē IT sistēmas. Šādas izmaiņas visvairāk skars plānošanas un grafiku veidošanas programmas (ar veselības

¹⁷ Piemēram, Eiropas Parlamenta Izpētes dienesta 2017. gada ziņojums.

¹⁸ Precīzākai informācijai par saullēkta un saulrieta laiku visās Eiropas galvaspilsētās pastāvīga vasaras laika režīma apstākļos salīdzinājumā ar pastāvīga standarta (ziemas) laika režīma apstākļiem sk. <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/sunset-sunrise-table.pdf>

aprūpi saistītās sistēmas, ceļojumu rezervēšanas sistēmas), programmas, kas atkarīgas no pulksteņa laika, tāpat arī “viedās” tehnoloģijas¹⁹. Būs jāpielāgo transporta nozares grafiki. Tāpēc dažas sabiedriskajā apspriešanās uzklaustītās ieinteresētās personas uzsvēra, ka būtu svarīgi dot pietiekami daudz laika šādu pārmaiņu ieviešanai.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Priekšlikums izstrādāts ar mērķi palielināt efektivitāti un samazināt administratīvo un ar regulējumu saistīto slogu uzņēmumiem un iedzīvotājiem. Priekšlikums minēto mērķi sasniedz, vienkāršojot laika režīmu Savienībā, proti, atceļot regulārās sezonālās laika maiņas un ieviešot pastāvīgu laika režīmu, kam vajadzētu būt vieglākam un mazāk apgrūtinātam.

- **Pamattiesības**

Neattiecas.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Neattiecas.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Lai novērtētu šīs direktīvas ietekmi, jo īpaši uz iekšējā tirgus darbību, ieinteresētajām personām un iedzīvotāju ikdienu, Komisija ne vēlāk kā 2024. gada 31. decembrī iesniegs ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs direktīvas īstenošanu; minētajā termiņā vajadzētu būt pieejamai pietiekamai informācijai par direktīvas ietekmi.

Lai Komisija varētu sagatavot ziņojumu par direktīvas ietekmi, dalībvalstīm būtu jāsniedz Komisijai palīdzība un jānodrošina visa attiecīgā informācija par direktīvas īstenošanu.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Direktīvas 1. panta 1. punkts saistībā ar 4. panta 1. punktu paredz, ka no 2019. gada 1. aprīļa dalībvalstis vairs neveiks sezonālu standarta laika vai laiku (dažām dalībvalstīm ģeogrāfisku iemeslu dēļ ir vairāki standarta laiki) pielāgošanu. Pēdējo reizi pāreju uz vasaras laika režīmu saskaņā ar Direktīvu 2000/84/EK dalībvalstis veiks 2019. gada 31. martā, bet pēc minētā datuma, proti, no 2019. gada 1. aprīļa, sezonālas laika maiņas vairs nenotiks.

Saskaņā ar 1. panta 2. punktu dalībvalstīm svētdien, 2019. gada 27. oktobrī plkst. 1.00 pēc koordinētā universālā laika ir tiesības veikt vēl vienu sezonālu standarta laika vai laiku maiņu. Pēc minētā datuma arī dalībvalstis, kuras izvēlējušās piemērot 1. panta 2. punktu, vairs neveiks sezonālus standarta laika pielāgojumus.

2. pantā uzsvērts, ka dalībvalstis ir tiesīgas brīvi mainīt savu standarta laiku, ja vien izmaiņas nav saistītas ar sezonālām pārmaiņām. Tomēr neparedzētas individuālu dalībvalstu noteiktas standarta laika pārmaiņas varētu ietekmēt pienācīgu iekšējā tirgus darbību, tāpēc, lai izvairītos no šādiem traucējumiem, dalībvalstīm būtu savlaicīgi jāinformē Komisija par nodomu mainīt savu standarta laiku. Ja līdz paziņotās laika maiņas brīdim palicis mazāk par sešiem mēnešiem, paziņotā laika maiņa dalībvalstij ir jāīsteno, lai nepieļautu juridisku nenoteiktību

¹⁹ ICF International, “The application of summertime in Europe: a report to the European Commission Directorate-General for Mobility and Transport (DG MOVE)”, 2014. gada septembris.

un iespējamus turpmākus iekšējā tirgus darbības traucējumus. Komisija informēs visas dalībvalstis un publicēs šo informāciju, lai valstu iestādes, uzņēmēji un iedzīvotāji tiktu pienācīgi un savlaicīgi informēti un varētu sagatavoties pārmaiņām.

Lai izvērtētu, vai direktīva ir sasniegusi iepriekš minēto mērķi, proti, nodrošināt iekšējā tirgus pienācīgu darbību, un lai novērtētu tās ietekmi, Komisija saskaņā ar 3. pantu Eiropas Parlamentam un Padomei iesniegs ziņojumu, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju, kā arī citu būtisku informāciju.

4. pantā noteikts, ka dalībvalstīm minētā direktīva jātransponē līdz 2019. gada 1. aprīlim. Tas nozīmē, ka Padomei un Eiropas Parlamentam šis priekšlikums jāpieņem ātri, vēlākais līdz 2019. gada martam. Dalībvalstis piemēro direktīvu no 2019. gada 1. aprīļa. Tas nozīmē, ka līdz 2019. gada 27. aprīlim dalībvalstīm, pamatojoties uz iespējamām apspriedēm un novērtējumiem valsts līmenī un saskaņojot ar citām dalībvalstīm, ir jāpaziņo, vai tās 2019. gada oktobrī plāno pastāvīgi pāriet uz standarta laiku, kas atbilst to pašreizējam “ziemas laikam”, vai saglabāt esošo vasaras laiku.

No šīs direktīvas pilnīgas piemērošanas sākuma datuma dalībvalstis vairs nepiemēros sezonālas izmaiņas savos standarta laikos saskaņā ar Direktīvu 2000/84/EK. Tāpēc 5. pants paredz, ka minētā direktīva būtu jāatceļ.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,

ar ko pārtrauc sezonālo laika maiņu un atceļ Direktīvu 2000/84/EK

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu²⁰,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Agrāk dalībvalstis valsts līmenī bija izvēlējušās ieviest pāreju uz vasaras laiku. Tādēļ, lai nodrošinātu iekšējā tirgus darbību, bija svarīgi visā Savienībā noteikt vienotu datumu un laiku, kad notiek pāreja uz vasaras laiku un atpakaļ. Patlaban saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/84/EK²¹ visas dalībvalstis vasaras laika režīmu piemēro, sākot no marta pēdējās svētdienas līdz tā paša gada oktobra pēdējai svētdienai.
- (2) Eiropas Parlaments 2018. gada 8. februāra rezolūcijā aicināja Komisiju veikt novērtējumu par vasaras laika noteikumiem, kuri paredzēti ar Direktīvu 2000/84/EK, un vajadzības gadījumā nākt klajā ar priekšlikumu tās pārskatīšanai. Minētajā rezolūcijā arī apstiprināts, ka ir svarīgi saglabāt saskaņotu pieeju laika režīmam visā Savienībā.
- (3) Komisija ir izpētījusi pieejamos pierādījumus, kuri norāda, ka svarīgi ir, lai šajā jomā pastāvētu saskaņoti Savienības noteikumi, jo tie vajadzīgi, lai nodrošinātu pienācīgu iekšējā tirgus darbību un *inter alia* nepieļautu transporta operāciju plānošanas un informācijas un komunikācijas sistēmu darbības traucējumus, augstākas pārrobežu tirdzniecības izmaksas vai zemāku ražīgumu attiecībā uz precēm un pakalpojumiem. Nav gūti pārliecinoši pierādījumi, ka ieguvumi no pārejas uz vasaras laiku atsvērtu neērtības, ko rada laika režīma maiņa divas reizes gadā.
- (4) Norit aktīva sabiedriskā apspriešana par pāreju uz vasaras laiku, un vairākas dalībvalstis jau ir paziņojušas, ka dotu priekšroku laika režīma maiņas pārtraukšanai. Ņemot vērā iepriekš aprakstīto notikumu attīstību, ir nepieciešams arī turpmāk nodrošināt pienācīgu iekšējā tirgus darbību un nepieļaut būtiskus iekšējā tirgus

²⁰ OV C , , . lpp.

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 19. janvāra Direktīva 2000/84/EK par noteikumiem attiecībā uz vasaras laiku (OV L 31, 2.2.2001., 21. lpp.).

traucējumus, ko varētu radīt atšķirības starp dalībvalstīm šajā jomā. Tādēļ būtu lietderīgi koordinēti izbeigt vasaras laika noteikumu piemērošanu.

- (5) Šai direktīvai nevajadzētu skart individuālu dalībvalstu tiesības lemt par standarta laiku vai laikiem tās jurisdikcijā esošās teritorijās, uz ko attiecas Līgumu teritoriālā piemērošanas joma, kā arī par turpmākām standarta laika maiņām. Tomēr, lai nodrošinātu, ka tikai dažu atsevišķu dalībvalstu pāreja uz vasaras laika režīmu netraucētu iekšējā tirgus darbību, dalībvalstīm būtu jāatturas no sezonāla rakstura standarta laika maiņas visās to jurisdikcijā esošās teritorijās, ja šāda pulksteņrādītāju pagriešana ir uzskatāma par laika zonas maiņu. Turklāt, lai pēc iespējas mazinātu traucējumus *inter alia* transporta, sakaru un citās saistītās nozarēs, dalībvalstīm būtu savlaicīgi jāinformē Komisija par savu nodomu mainīt standarta laiku un pēc tam piemērot paziņotās izmaiņas. Pamatojoties uz šādu paziņojumu, Komisijai būtu jāinformē visas pārējās dalībvalstis, lai tās varētu veikt visus vajadzīgos pasākumus. Komisijai, publicējot šo informāciju, būtu arī jāinformē sabiedrība un ieinteresētās personas.
- (6) Tāpēc būtu jāizbeidz saskaņota pāreja uz vasaras laiku, kā to nosaka Direktīva 2000/84/EK, un būtu jāievieš vienoti noteikumi, ar ko novērš, ka dalībvalstis piemēro atšķirīgus sezonālos laika režīmus, pagriežot pulksteņrādītājus vairāk nekā vienu reizi gadā, kā arī būtu jānosaka pienākums paziņot plānotās standarta laika izmaiņas. Šīs direktīvas mērķis ir noteiktā veidā sekmēt netraucētu iekšējā tirgus darbību, un tai attiecīgi būtu jābūt balstītai uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pantu, kuru interpretē atbilstīgi pastāvīgajai Eiropas Savienības Tiesas judikatūrai.
- (7) Šī direktīva būtu jāpiemēro no 2019. gada 1. aprīļa, tādējādi pēdējai pārejai uz vasaras laika režīmu, ko nosaka Direktīvas 2000/84/EK noteikumi, visās dalībvalstīs būtu jānotiek 2019. gada 31. martā plkst. 1.00 pēc koordinētā universālā laika. Dalībvalstīm, kuras pēc minētā vasaras laika perioda beigām par savu standarta laiku plāno noteikt laika režīmu, kas saskaņā ar Direktīvu 2000/84/EK atbilst ziemas laika režīmam, pāreja uz šādu standarta laiku būtu jāveic 2019. gada 27. oktobrī plkst. 1.00 pēc koordinētā universālā laika, nodrošinot, ka līdzīgas ilgtermiņa laika pārmaiņas dažādās dalībvalstīs notiek vienlaicīgi. Lēmumus par standarta laiku, ko katra dalībvalsts piemēros no 2019. gada, būtu vēlams pieņemt saskaņoti.
- (8) Šīs direktīvas īstenošana būtu jāuzrauga. Uzraudzības rezultātus Komisijai ziņojuma veidā būtu jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei. Minētais ziņojums būtu jā sagatavo, pamatojoties uz informāciju, ko dalībvalstis dara pieejamu Komisijai pietiekami savlaicīgi, lai ziņojumu varētu iesniegt noteiktajā laikā.
- (9) Ņemot vērā, ka individuālas dalībvalstis šīs direktīvas mērķus attiecībā uz saskaņotu laika režīmu pienācīgi sasniegt nevar, taču tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kas paredzēts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredzēti vienīgi tie pasākumi, kas vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (10) Saskaņotie laika režīmi būtu jāpiemēro, ievērojot noteikumus par Līgumu teritoriālo piemērošanas jomu, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību 355. pantā.
- (11) Tādēļ Direktīva 2000/84/EK būtu jāatceļ,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

1. Dalībvalstis neveic sezonālu sava standarta laika vai laiku maiņu.
2. Neatkarīgi no 1. punkta dalībvalstis 2019. gadā joprojām drīkst piemērot sezonālu standarta laika vai laiku maiņu ar nosacījumu, ka pāreju īsteno 2019. gada 27. oktobrī plkst. 1.00 pēc koordinētā universālā laika. Dalībvalstis šo lēmumu paziņo saskaņā ar 2. pantu.

2. pants

1. Neskarot 1. pantu, ja kāda dalībvalsts jebkurā no tās jurisdikcijā esošām teritorijām nolemj mainīt standarta laiku vai laikus, tā vismaz sešus mēnešus pirms pārmaiņu stāšanās spēkā par tām informē Komisiju. Ja dalībvalsts ir veikusi minēto paziņošanu un nav to atsaukusi vismaz sešus mēnešus pirms plānoto pārmaiņu spēkā stāšanās dienas, paziņotā laika maiņa ir jāpiemēro.
2. Viena mēneša laikā pēc paziņojuma saņemšanas Komisija par pārmaiņām informē pārējās dalībvalstis un minēto informāciju publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

3. pants

1. Komisija vēlākais līdz 2024. gada 31. decembrim iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs direktīvas īstenošanu.
2. Dalībvalstis vēlākais līdz 2024. gada 30. aprīlim iesniedz Komisijai attiecīgo informāciju.

4. pants

1. Dalībvalstis vēlākais līdz 2019. gada 1. aprīlim pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis nekavējoties dara zināmus Komisijai minēto aktu tekstus.
Tās piemēro minētos aktus no 2019. gada 1. aprīļa.
Kad dalībvalstis pieņem minētos aktus, tajos iekļauj atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.
2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

5. pants

Direktīvu 2000/84/EK atceļ no 2019. gada 1. aprīļa.

6. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

7. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.
Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*